

føreliggende Forslag. For det første have vi allerede en Beretning fra Landbokommissionen om dens ene Opgave, som særlig angaar Udstyking og Sammenlægning af Jord, og selv om Landbokommissionen maatte ikke var afstaaen fra under sin anden Opgave at tage under Overvejelse, om der ikke burde gøres noget for at bevare de bestaaende smaa Husmandsbrug, er jeg dog tilbøjelig til at tro, at den ikke i nogen særlig Grad vil betragte det som sin Opgave at træffe Foranstaltninger i saa Henseende. Jeg tror derfor, at den ærede Minister godt kan tage dette Forslag under Overvejelse og hde sin værdifulde Støtte til dets Fremme uden at behøve at frygte for Bebrejdelse herfor fra Landbokommissionen.

Til Slutning vil jeg blot ligesom den ærede Ordfører for Forslagsstillerne (P. Christensen) udtale, at jeg tror, at Forholdene her i Landet ere af den Bestaafenhed, at der baade kan og bør gøres noget for at opbjaelpe vort Husmandsbrug, og jeg tror ogsaa, at det, at man yder sin Hjælp til at bevare de bestaaende Husmandsbrug, vil virke i denne Retning. Kunde vi finde en Vej, ad hvilken vi uden at forulempe de paagældende kunde bevare de bestaaende Husmandsbrug for Samfundet, tror jeg, at vi derved vilde have udført en god Handling, for hvilken Efterslægten sikkert vil være os taknemlig.

Ordføreren for Forslagsstillerne (P. Christensen): I det hele taget kunne Forslagsstillerne være ret tilfredse med den Modtagelse, Forslaget har fundet fra dette Ting's Medlemmers Side. Anderledes er det jo med den Stilling, den højtærede Minister har indtaget til Forslaget. Det ærede Medlem, som sidst havde Ordet, var lidt bange for, at de store Huse skulde æde de smaa. Jeg tror dog at kunne berolige hans Samvittighed i denne Henseende, idet jeg tror, at den Betragtning, jeg, første Gang jeg havde Ordet, gjorde gældende, at det væsentlig er de store Jordbrug, som sluger de smaa, er den rigtige. I alt Fald er det jaaledes paa den Egn, hvor jeg er kendt, at det navnlig er Gaardmandsbrugene, som have slugt Husmandsbrugene, og ikke Husene, som have spist hinanden op indbyrdes. Jeg er det ærede Medlem taknemlig for den Udtalelse, han kom med, at vi ved Fremførelsen af dette Forslag ikke paa nogen Maade havde modarbejdet Landbokommissionens Arbejde eller foregrebet det. Jeg kan heller ikke indse dette, og kunde vi ved dette Forslags Fremkomst opnaa, at disse Spørgsmaal bleve løste maatte et Aar, for de ellers

vilde være blevne løste, kan jeg ikke indse, at det vilde være nogen Ulykke. Det ærede Medlem fra Bælum (S. Jensen) mente ogsaa, at man kunde lægge en Servitut paa de bestaaende Huse om, at de ikke maatte spise hinanden indbyrdes, hvorimod den højtærede Minister var af en ganske modsat Opfattelse, idet han mente, at saadanne Baaend, saadanne Servitutter, være i aabenbar Strid med Grundloven; hertil skal jeg snart komme tilbage. Men i en anden Henseende er jeg uenig med det ærede Medlem fra Bælum, og det er med Hensyn til Jordloddernes Størrelse. Han lod til at have særlig Forkærlighed for de Huse, hvorpaa der kunde holdes to Køer. Jeg har en anden Opfattelse, jeg tror, at disse Huse i de fleste Tilfælde ville være for smaa til selvstændig at føde en Familie; de Familier, som have disse Huse, ville blive nødtte til paa anden Maade at søge Fortjeneste og ville derved blive afhængige. Det, som jeg forstaar ved selvstændige Husmandsbrug, og de, jeg sætter særlig Pris paa, ere de Husmandsbrug, hvortil der hører saa megen Jord, at de kunne føde vedkommende Familie, og jeg tror, at det ærede Medlem har Ret, hvis han tror, at de Huse, hvorpaa der kan holdes 2 Køer, ere tilstrækkelige dertil. Ganske vist er der enkelte Tilfælde, hvor dette kan lade sig gøre, men som Regel vil det ikke staa til. — Det ærede Medlem for Ringkøbing Amts 6te Valgtreds (Ovesen) talte om de store Huse, de havde ovre i Jylland, og jeg skal da kun sige, at jeg ikke vilde have det mindste imod, om vi ved dette Forslag kunde opnaa at beskytte dem imod at blive slugte af dem, der ere endnu større. Herregaardene her i Landet have jo haft en særlig Forkærlighed for at sluger Bøndergaardene. Hvis disse Husmandsbrug ere jævnstillede med Gaardmandsbrug i andre Egne, skal jeg ikke have noget imod, at man beskytter dem imod at komme ind under Brug, som maatte derved kunne sammenstilles med Herregaardsbrug her paa Dnie. Jeg vil gerne for mit Vedkommende udstrække denne Lov til ogsaa at beskytte Bøndergaardene her i Landet baade imod at blive opspiste af de Brug, der ere oven over dem, og mod, at de spise hinanden op. Naturligvis kan der, som det ærede Medlem fremhævede ved at omtale en Tørveløb, være enkelte Forhold, hvor det kan være ledeligt nok for den vedkommende, at han ikke kan sælge f. Eks. den omhandlede Tørveløb til en Gaardmand — men saa kan han forpagte den ud paa 10 Aar ad Gangen, hvis det er nødvendigt for den vedkommende at komme i Besiddelse af Tørve-